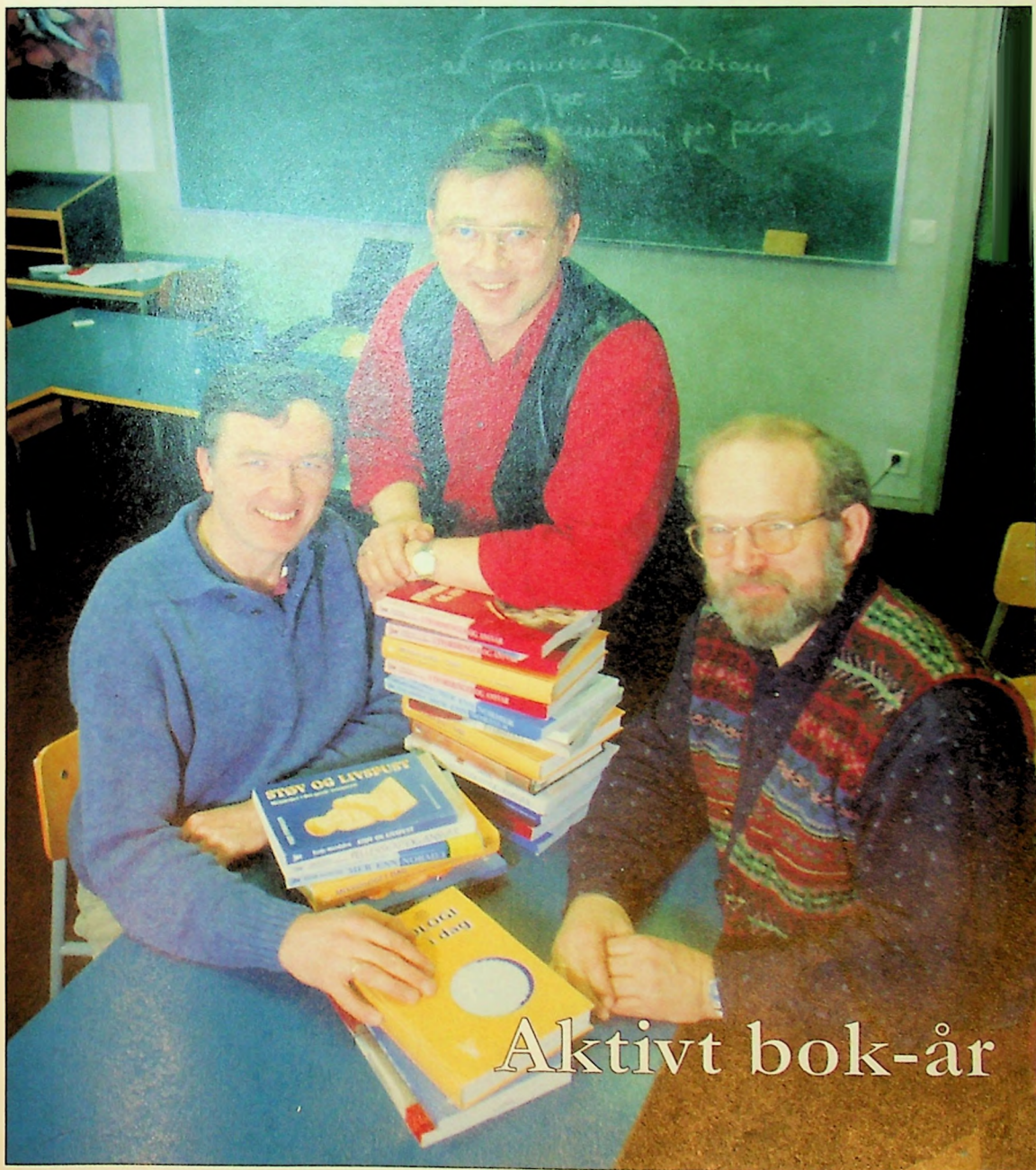

LYS og LIV

Utgitt av Det teologiske Menighetsfakultet • Nr. 2, 1995 • 61 år.

Aktivt bok-år

LYS og LIV

Utgiver:

Det teologiske Menighetsfakultet

Ansvarlige redaktører:

Finn Olav Myhre
Olav Skjevesland

Redaktør:

Aud Kvalbein

Redaksjonssekretær:

Marianne Torp

Lys og Liv er informasjonsbladet til Det teologiske Menighetsfakultet. Bladet utkommer med 5 nummer årlig, og sendes til alle MF-foreninger, samtlige menighetsråd i landet og alle navngitte bidragsytere. Alle som ønsker det, får bladet gratis tilsendt. Ved kildeangivelse kan artikler fra Lys og Liv frit gjengis.

Gaver til MF:

Alle gaver du gir til MF's arbeid kan du trekke fra på selvangivelsen (i følge skattelovens paragraf 44).

Studier ved MF:

MF tilbyr følgende studier:

- Kristendomskunnskap (grunnfag, mellomfag og hovedfag)
 - Teologi med praktisk-teologisk seminar
 - Semesteremne i livssyn og religion
 - Kateketseminar
- Ta kontakt med studieveilederne!

Det teologiske Menighetsfakultet

Besøksadr.: Gydas vei 4, Oslo

Postadr., Postboks 5144

Majorstua, 0302 Oslo

Tlf.: 22 59 05 00

Fax.: 22 69 18 90

Bankgiro: 6039.05.58409

Postgiro: 0801 5128780

Trykk: PIDC, 1930 Aurskog

Opplag dette nr: 28 500

Neste nummer kommer: juni '95

Forside:

Geir Anders Rybakken Orslien

Kristendomsfaget i støpeskjeen

GJENNOM MANGE ÅR kunne en si både i Kirken og på Tinget at kristendomsfaget i folkeskolen var kirkeens dåpsundervisning. I 1969 reservertet imidlertid Stortinget seg mot det og sa at dåpsundervisning i kirkelig forstand var en oppgave for kirken selv. Hva som lå i dette, kunne en kanskje ane da Stortinget kort etter vedtok lov om kateketjeneste.

Det ble liten forskjell mellom det kristendomsfaget som var kirkens dåpsopplæring og det som ikke lenger var det. Faget ble stadig tuftet på den evangelisk-lutherske bekjennelse og beskrevet med godt innarbeidede formuleringer. Faget fikk imidlertid en ansiktsløftning og en positiv utvikling i årene som fulgte. Bedre læreplan, bedre lærebøker og bedre kvalifiserte lærere.

Kristendomsfaget er ikke formet for å hjelpe kirken, men for å hjelpe foreldrene med deres verdiformidling. Det store flertallet av foreldre er medlemmer av Den norske kirke. Da er det naturlig å definere kristendomsfaget ut fra evangelisk-luthersk tro. Rent faktisk gir kristendomsfaget dermed en viktig del av norske barns og ungdommers dåpsopplæring. Samtidig skal faget legges opp slik at barn fra flest mulig hjem kan delta, og der finnes en fritaksordning.

Kristendomsfaget får for tiden en ny oppgave som presenteres på vegne av samfunnet. Skolen skal bidra til samling og helhet i et flerkulturelt samfunn. Da må den ikke splitte. Skillet mellom «kristendomslever», «livssynslever» og de som ikke får noen tilsvarende undervisning, oppleves vanskelig. En ønsker seg et felles livssynsfag for alle.

Om ikke lenge vil vi trolig få et forslag til drøfting. Til så lenge vil vi gjerne holde fram noen momenter:

Også skolen må leve med livssynsskiller. Livssynsskiller er ikke skapt i skolen, og de kan heller ikke elimineres der. Et flerkulturelt samfunn består faktisk av elever med forskjellige livssyn. Det må en forholde seg til. I et flerkulturelt samfunn gir det et dårlig signal å si at forskjeller er truende!

La kristendomsfaget fortsatt være kristendomsfag! Et nytt, felles fag for alle elever vil neppe noen kunne fritas for, da forsvinner hensikten med faget. Men et kristendomsfag som ingen ønsker fritak for, er neppe et godt kristendomsfag!

Skolen må tydeliggjøre verdispørsmål i alle fag. Spørsmål om tro og liv bør være sentrale i hele grunnskolen. Kanskje det best skjer ved at samtalen om disse spørsmålene føres i mange fag, ikke bare i særskilt avsatte timer.

Om arbeidet med verdispørsmål likevel skal legges til et bestemt fag, er det kanskje o-fag/samfunnsfag som bør styrkes?

Birger Henrik Fossum

Birger Henrik Fossum, rektor på Kateketseminaret

– Det er god forvaltning av givernes penger å benytte seg av departementets tilbud, mener direktør Finn Olav Myhre, her på den aktuelle byggetomten på Diakonhjemmet. Bildet over viser alternativet på Lovisenberg.

To mulige MF-adresser

Diakonhjemmet eller Lovisenberg kan bli Menighetsfakultetets nye adresse dersom det blir aktuelt å bygge nytt MF. Det blir forstanderskapet som til sist vil avgjøre om MF skal gå inn på tilbudet som departementet har kommet med.

KIRKE-, UTDANNINGS- OG Forskningsdepartementet ønsker å leie hele MF. Årsaken er at Stortinget har vedtatt å flytte Ostlandets Musikkonservatorium til Musikkhøgskolen som ligger vegg i vegg med MF. Som motytelse vil departementet da sørge for at MF kan få reist et nytt bygg et annet passende sted i Oslo.

– Vi undersøker om det er mulig å reise et så stort bygg som MF trenger på en tomt ikke for langt fra Universitetet i Oslo. Det vi ser etter, er et sted med gode kommunikasjoner og mulighet til å bruke et vigslet hus eller rom, sier direktør Finn Olav Myhre.

Han har særlig to adresser i sikte: Diakonhjemmet ikke langt fra der MF nå ligger, eller Diakonischuset på Lovisenberg.

Flere alternativer

På Diakonhjemmet kan en bygge på den tomten som i dag er stedets parkeringsplass.

Diakonhjemmets hovedbygg inneholder et vigslet rom som også MF vil kunne benytte. Stedet ligger sentralt til, ikke langt fra Universitetet. Parkeringsplassen må erstattes ved f.eks. et parkeringshus i kjelleren på det nye MF.

Et alternativ er et hus fra år 1900 med tomt på Lovisenberg. Huset kan påbygges slik at det blir stort nok. Nærmeste nabo vil da bli Lovisenberg kirke. Stedet ligger noe lenger fra Universitetet enn Diakonhjemmet, men er ikke usentralt.

God forvaltning

– Selvfølgelig kan vi bli værende i vårt bygg på Majorstua. Vi

eier dette selv, og ingen ønske, å kaste oss ut. Men vi mener det er god forvaltning av givernes penger å gå inn på tilbudet fra departementet. Slik vil vi kunne få et nytt oppdatert bygg for de midlene givene allerede har gitt, påpeker Finn Olav Myhre. Han oppfordrer fortsatt MFs venner til å be for saken.

De to alternativene vil nå bli videre utredet for forstanderskapet får spørsmålet om bygging opp på sitt møte i Oslo mandag 24. april.

Personallytt

Anne Pettersen er ansatt som ny praksisleder på Praktikum etter Sverre Stoltenberg. Anne Pettersen er i dag res.kap. i Brandbu. Hun begynner på Menighetsfakultetet 1.august 1995.

Dagen da døden døde

Av Olav Skjevesland,
rektor på Praktikum

«Den siste fiende som tilintetgjøres er døden» 1 Kor 15,26.

DEN SISTE AKT i Guds frelsesdrama skjer når døden ryddes ut for alltid. Når Kristus roper sine ut av graven til oppstandelsens morgen, er det endelig beseglet hva påskemorgen forkynner:

«Bøtt er brøden, død er døden, død er døden som syndens sold.»
Verden er full av drapshisto-

rier – like fra Kains udåd av. Men det største drap har Kristus gjort. Han ga Fienden banesår ved sin seierrike død og oppstandelse. Og når han kommer i triumf for å hente sine inn til Gleden i sitt rike, da skal alle måtte erkjenne: Han er Herren som overvant døden! Nå har den lenge nok ridd Guds skaperverk som en mare. For siste fiende er spillet slutt.

Døden er den skremmende istapphånd over vårt liv. Så mange møter den rådlose og håpløse. Den greske dramatiker Sofokles formulerte denne fortvilelse slik i et av sine verk: «Meget veldig lever, men intet veldigere enn mennesket. Det farer over havet, pløyer jorden, fanger fugler og villdyr, temmer hester, taler meget og finner på råd. Men bare mot døden finner det intet råd.»

Og i en helt annen sorgmunter tone berører danskens uforlignelige Storm P samme sak: «Livet er en gåte, og løsningen fins på baksiden.»

Vår bibel forkynner at Kristus har gjort noe med døden – noe grunnleggende nytt. Han har gitt døden ulivssår. Det er fristende for oss å velge billige

løsninger på svære problemer: Vi tar ikke det opp nå! Vi glemmer den saken!

Jesu løsning på dødens gåte ligger ikke på et slikt plan. Heller ikke på den måte Sokrates forsøkte å mestre den siste fiende. Med sin viljestyrke og sitt kjølige intellekt løste han bare det problem å dø. Men ikke døden selv. Han mestret selve dødsprosessen. Et bravurnummer av menneskelig sindighet, utvilsomt. Men mot selve døden visste han ingen råd.

Med Jesus gikk det annerledes til: Han gjorde ved sin død selve døden død. Men han mestret såvissit ikke dødsprosessen med imponerende sindighet og selvkontroll. Med et skrik i smerte kastet han seg ut i dødens natt: Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg! I det skriket var all jordens pine og gråt innesluttet.

Nei, det var ikke noe heltemodig over Jesu død. Men i det rop han utstøtte, lå det en skjellvende tone av håp om å falle i Fars hender til sist – når bunnen av smertens sjakt var nådd.

Kristus gjorde ikke så mye ut av det å dø, om du forstår meg rett. Men han gjorde noe med døden, slik at mennesker, hva enten de får en såkalt «god» død eller må gjennom tunge prøvelser det siste veistykke, kan eie håp – håpet ved Hans oppstandelse.

*Ja, når mitt spente, pinte sinn
ser deg i nattens nød,
da spinner angsten for den fred
du kjøpte i din død.
Da vet jeg at der er en Gud
og at han er min Far,
om han er skjult, så er han nær,
og jeg skal få hans svar.*

Be for

- Guds ledelse for byggesaken på MF
- forstanderskapsmøtet 24. april
- rekrutteringen av studenter til teologistudiet
- Menighetsfakultetets langsiktige økonomi

Takk for

- nytt personale på Praktikum, Halvor Nordhaug som rektor og Anne Pettersen som praksisleder.
- alle studenter og lærere som var med på Norge Rundturneen 9.–12. mars.
- alle studentene som forbereder seg til en tjeneste i kirken.

Studentene skriver sine bønneemner ned og legger dem fra seg på bordet i MF's bonnerom. Lappene blir lest og bedt over også av andre. Slik oppstår et sterkt og stille bønnefelleskap. (Foto: Geir Anders Rybakken Ørslien)

Det stille kraftsenteret

- *Be om at Gud må vise meg vei.*
- *Herre, jeg er så uendelig sliten. Hjelp meg med studiene.*
- *Lær meg å tilgi mennesker som har såret meg.*
- *Be om at Gud lar sann Jesus-tro vokse fram hos oss.*
- *Gud, se til alle som er rammet av naturkatastrofer.*
- *Å Jesus, beskytt den gutten som har psykiske problem og går med selvmordstanker.*

Lapper med slike bønner til Gud ligger på det store bordet inne på Menighetsfakultetets spesielle bonnerom. Med sin særpregede runde arkitektur står rommet der som en søyle og et kraftsenter midt i MF-bygget og vitner om Guds nærvær og evighet.

Rommet er også bygd slik at dagslyset flommer inn fra et vindu i taket. Det er som om dette overlyset forteller at det er håp og lys i vente for den som vender seg til Herren i bønn og lytter til hans ord.

Bønnerommet er flittig brukt. Det er som regel alltid noen der

inne. Noen bruker det til sin faste bønne- og andaktsstund. Andre stikker innom når trykket blir for stort.

Studenter og også noen ansatte går inn, setter seg i stillhet og legger fram for Gud det de har på hjerte. Ikke ett ord blir sagt. Dette er en kraftig kontrast til resten av huset som nettopp består av en masse ord, både i forelesninger og seminargrupper. Bonnerommet er stedet for stillhet, for individuell bønn og andakt.

Bønneemnene sine legger de som vil igjen på bonnebordet.

Der får lappene ligge en 14 dagers tid slik at flere ber om det samme. De som ønsker forbønn en spesiell dato, kan også spørre om det ved å legge lapp i bonnevaktjenestens perm.

Studentene favner mye og mange med sin bønn. Det er bønner som viser omsorg for andre menneskers behov, bønner for familie og venner, mennesker som ikke tror, for syke og for foreldre som sliter med samlivsproblemer.

Det er bønner for Kirken om kristen vekkelser og vekst, og for det som skjer i den aktuelle debatten i samfunnslivet.

Det er bønner for studentenes egne behov, for kall, tvil, angst, sykdommer og veien videre i livet. Også en oversikt over alle MF's ansatte både av lærere og folk i administrasjonen ligger på bonnebordet og blir brukt i bønner.

Stillheten hviler over bonnerommet. Herren lytter til sine barn slik han har lovet i sitt ord.

Austads bønnebok nå på fem språk

PROFESSOR TØRLEIV AUSTADS bønnebok «Bønn til Gud», som kom ut på Credo Forlag i 1989,

foreligger nå på fem språk. I 1992 ble den oversatt fra norsk til dansk. Året etter kom den ut i Sverige. I høst ble den oversatt til tysk og utgitt der, og nå er Austads bønnebok oversatt til engelsk og vil komme på bokmarkedet i USA.

For øvrig skriver Tørleiv Austad stadig nye bøker om bønn. Rett før jul kom «Troens pust» ut på Luther Forlag. Dette er andakter til bønn som gir kristne mennesker styrke til troens hverdagsvandring. Austad oppmuntrer alle som ber. Han tar fram bønnens forutsetninger i tillit til Gud, gjennomgår Fader vår og hjelper til innsikt i de spørsmålene enhver som ber blir stilt overfor.

– Ved sine bønne- og oppbyggelsesbøker tar Tørleiv Austad opp en verdifull tradisjon ved Menighetsfakultetet, sier dekanus Øskar Skarsaune og tenker på oppbyggelsesbøkene til Ole Hallesby.

– Førstanderskapet har etterlyst at MF-lærerne også skriver oppbyggelig stoff. Da Wilfrid Stinissen besøkte MF for et år siden, utfordret han på det samme. Teologi er ikke bare dannelses av kunnskap, men også dannelses av fromhetsliv, påpekte han.

Jeg er derfor svært glad for de verdifulle innslagene som nettopp professor Austad har bidratt med ved også å skrive bønnebøker, sier dekanus.

God veiledning om ekteskapet

DETTE LILLE, LETTLESTE Credoheftet fortjener å spres og å samtales om både i unge og eldre forsamlinger. Når vi fristes til å avvise hverandre, enten som ukristelige på den ene siden, eller umoderne på den andre, kan vi lære å lytte til hverandre på tilsvarende måte som presten lyttet til Anne og Per i denne rammefortellingen rundt temaet samboerskap og ekteskap. Forfatteren tar de unge og deres problemstillinger på lyttende alvor, samtidig som han argumenterer godt for seg med hensyn til ekteskapet som den gode og rette ordning rundt et forpliktende samliv. Wirgenes formidler sine synspunkter godt og grundig og bibelsk.

Heftet er et stort og tydelig ja til kjærligheten mellom mann og kvinne, bibelsk begrunnet gjennom skapelses-fortellingen og

lyrisk støttet av Høysangen. Realistisk presenterer han deretter kampen for dette samlivet, misbruket og smerten når det går i stykker. Også det gis bibelske eksempler, og Bibelen fremstår dermed som en realistisk bok som vedgår at vi lever i spenningen mellom ideal og virkelighet. Vi oppmuntres til å stå på den gode side i kampen for kjærligheten.

I et eget kapittel drøfter forfatteren de endrede vilkår for de unge i samfunnet i dag. Mye er blitt annerledes, og man kan ikke vente at unge mennesker automatisk overtar foreldres eller besteforeldres holdninger til ekteskap og samliv. Han fremhever deretter Bibelen som Guds positive veiviser til det gode liv og gir en velbegrunnet oppfordring til å satse på et ekteskap «med papir». Han hevder bl.a. at

når en velger et samboerskap for å prøve forholdet, så blir det ikke en reell situasjon fordi bakhjørnen står åpen, og det skaper utrygghet i forholdet. Går det an å elske på prøve? spør Wirgenes. Han skriver også om hvor viktig det er å forberede forholdet i all dets mangfoldighet før samlivet starter.

Kirken har et uhyre positivt anliggende når den anbefaler unge mennesker å vente med sex og velge ekteskapet. Det er en stor pedagogisk utfordring å formidle dette på en måte som blir livsbejænde og ikke oppfattes livsbenektende. Les dette Credo-heftet og ta lærdom av hvordan det kan gjøres!

Paul Erik Wirgenes:
Forpliktende kjærlighet
Credo 94

Berit Okkenhang

MF-lærere skriver på Universitetsforlaget

MF-lærere bidro til sju av ni teologiske bøker som i høst ble gitt ut på Universitetsforlaget. Aldri før har MF-folk vært så sterkt inne på dette prestisjetunge forlaget.

– UNIVERSITETSFORLAGET HAR bevisst satsset på teologisk litteratur fordi dette er et viktig fagområde i vår tid, sier Ingar Holm til Lys og Liv. Han er forlagets redaktør for teologi, etikk, historie og filosofi.

– Samarbeidet med MF-lærerne har vært morsomt, særlig for en som nok er litt skeptisk til teologer. Jeg er blitt imponert over hvor samvittighetsfullt de arbeider, over deres faglige spennvidde og ikke minst over hvor mye humor de har, utbryter han.

En bred kontakt

MF-lærere har dels forfattet, dels redigert de sju bøkene. Tre tar opp ulike etiske emner. For øvrig spenner bøkene over temaer som missiologi, herme-

neutikk eller forståelse av Bibelen, frimureri og mennesket i Det gamle testamente.

– Publiseringen av MF-bøker på Universitetsforlaget har gitt MF en bred markedsføring og gitt kontakt med fagmiljøer som vi tradisjonelt ikke har vært i dialog med, mener MFs dekanus, Oskar Skarsaune.

Nye bøker til høsten

Også høsten 1995 kommer det ut bøker av MF-lærere på Universitetsforlaget. Praktikumsektor og professor i praktisk teologi,

Amanuensis Svein Olaf Thorbjørnsen (t.v), forsteamanuensis Terje Stordalen og forsteamanuensis Tormod Engelsen er blant MF-lærerne som har gitt ut bøker på Universitetsforlaget den siste tiden. (Foto: Geir Anders Rybakken Ørslien)

Olav Skjevesland har skrevet «Det skapende ordet. En prekenlære». Her tar han utgangspunkt i forkynnens utsatte posisjon i dag og ser på Bibelen som prekenens kilde og på predikanten som skal bære fram budskapet.

Professor Lars Ostnor har redigert en bok som foreløpig har arbeidstittelen «Mange religioner – én etikk». Boka er tverrfaglig.

– Forfatterne ser på hvordan etikk blir formidlet på tvers av kulturene. Boka drøfter verdiformidlingen gjennom skolen i pluralistiske samfunn. Den ser på familieidealene sett ut fra afrikansk religiositet og på økologisk etikk, forteller Ostnor og roper dermed noen smakebiter.

Stor bokproduksjon

MF-lærerne har forøvrig vært aktive med å skrive bøker på mange forlag det siste året. Ved siden av titlene på Universitetsforlaget har vi sporet opp at det i alle fall er gitt ut ti bøker og hefter av MF-lærere på forlagene Luther, Credo, Verbum, Rex og IKO.

Bøker på Universitetsforlaget som MF-lærere har forfattet eller redigert den siste tiden:

Ivar Asheim: Mer enn normer

Svein Olaf Thorbjørnsen (red): Utfordringer og ansvar

Jan-Martin Berentsen, Tormod Engelsen, Knud

Jørgensen (redaktører): Missiologi i dag

Gunnar Heiene, Svein Olaf Thorbjørnsen: Fellesskap og ansvar

Jan-Olav Henriksen (red): Tegn, tekst og tolk

Sverre Dag Mogstad: Frimureri

Terje Stordalen: Støv og livspust

MF inviterer til vårfest

Søndag 23.april inviterer Menighetsfakultetet sine venner til vårfest.

– Vi legger opp til en spesiell kveld, forteller direktør Finn Olav Myhre og gir smakebiter av programmet.

Kveldens møteleder blir MF-lærer Per Arne Dahl, som i vår har deltatt som prest i Toppens Bechs programmer i NRK-TV. Som sangere har vi fått Sverre Moe og Solbjørg Tveit. De vil synges duett akkompagnert av Per Tveit. Festens hovedtaler blir pensjonert biskop Georg Hille som nå er å se på MF både titt og ofte. Vi får dessuten innslag ved studentene. Vårfesten vil også bli en markering av frigjøringsjubileet.

– Så mye roper vi av programmet. Selvfølgelig blir det også bevertning, sier Myhre.

Vi håper at de MF-vennene som er i nærheten av Oslo denne dagen, setter av datoen og får med seg vårfesten 23.april kl.18.00. Festen blir i Kantina i MFs lokaler i Gydas vei 4, Oslo.

Du er velkommen!

Kjære abonnent!

I hvert nummer av Lys og Liv ber vi dere om en gave til Menighetsfakultetet. Det er en flott opplevelse å se alt som kommer inn. Takk til dere som gir, og takk for mange hyggelige hilsener. Det varmer og oppmuntrer.

Forsatt er det slik at MF selv hvert år må skaffe til veie sju millioner kroner i form av frivillige gaver. I 1994 nådde vi ikke dette målet. Derfor kommer alle gavene svært godt med.

For alt du gir til Menighetsfakultetet, vil du ved slutten av året få en samlet kvittering. Skatteloven gir anledning til å trekke fra på selvangivelsen gaver til forskningsinstitusjoner, som Menighetsfakultetet. En kan gi 10 000 kroner uten videre. Hvis en ønsker å gi mer, må det ikke overstige ti prosent av skattepliktig inntekt. Ved å gi til MF bruker du dermed pengene godt.

Tross alle fremskritt og store hendelser i historien støter vi stadig på ordet OPPLØSNING. Tross all forakt og fiendskap mot Gud kommer frelsens historie fram med et annet ord, GJENLØSNING. Det er dette budskapet påskene forkynder oss, og det er dette vi på Menighetsfakultetet arbeider med å formidle til nye medarbeidere i vår kirke.

Vi takker deg for påskegaven som du gir!

Aud Kvalbein

Aud Kvalbein
informasjonssjef

Hilde Hasvold

Hilde Hasvold
økonomisjef

Brutaliteten ligger latent i oss alle og kan lamme oss. Derfor må vi ikke nære menneskeforakten og gi den livsvilkår. Vi må kejempe mot menneskeforakten, både når den virker mer uskyldig, og når den kommer fram i all sin grellhet, som i nazismen.

AXEL SMITH, PENSJONERT professor ved Menighetsfakultetet, taler med tyngde. Våren for 50 år siden opplevde han å bli berget ut av konsentrasjonsleiren i Sachsenhausen av Røde Kors og de hvite bussene.

– Det var som å bli revet ut av det jeg trodde ville blitt døden. Hitler hadde sagt at ingen skulle slippe levende fra konsentrasjonsleirene. Vi regnet derfor med at vi enten ville bli meiet ned på ap-

”Vi trodde det ville blitt døden”

pellplassen, eller bli sendt ut på dødsmarsj fra Sachsenhausen. Dette siste skjedde også for dem som var igjen, bare noen uker etter at de hvite bussene hadde hentet oss nordmenn.

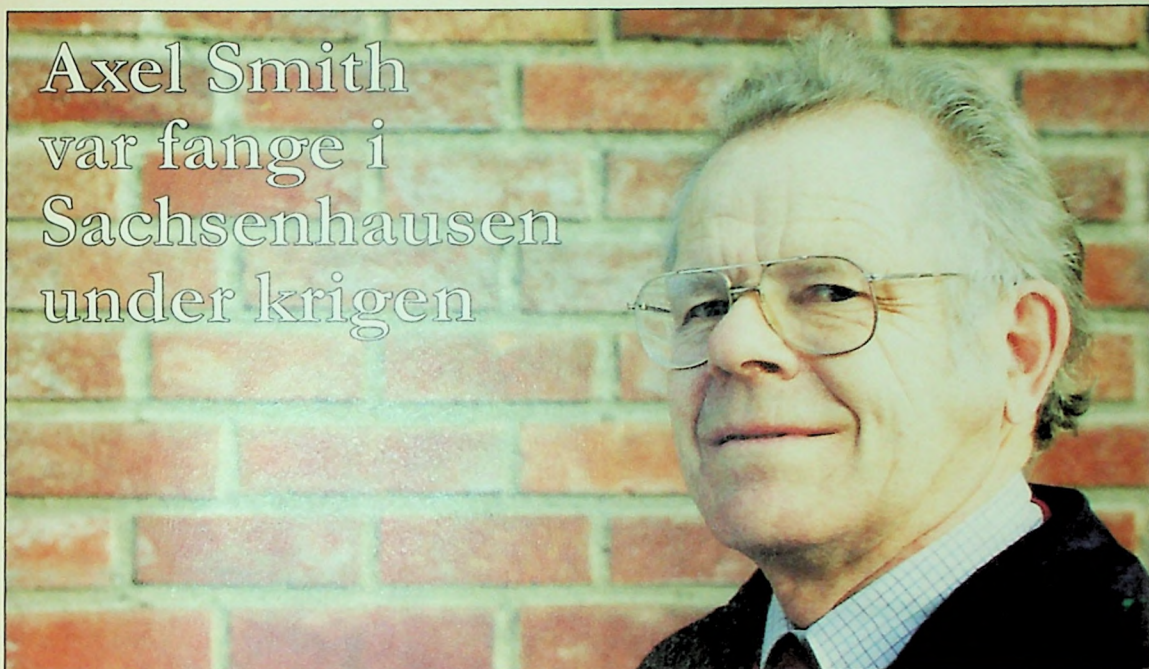
Selv fikk Smith oppleve frigjøringen av Norge mens han ennå var i Sverige. Akkurat 7.mai var dagen da karantenetiden hans etter det tyske fangenskapet var over. For første gang på tre år kunne han gå hvor han selv ville. Turen gikk til nærmeste by, der han møtte avisselgere som solgte ekstraavgaver av avisene og forkynte at nazistene ville kapitulere i Norge.

Axel Smith var bare 16 år da

”Kristendom og motstandskamp horte sammen”

krigen startet i 1940. Han begynte på Kristelig Gymnasium og kom med i et miljø der det å

Axel Smith var fange i Sachsenhausen under krigen

Axel Smith og de andre fangene i Sachsenhausen ventet på å bli skutt eller drevet ut på dodsmarsjer. I stedet hentet de brite bussene dem hjem til et fritt Norge. – Etter krigen har jeg vært fortrolig med doden, og samtidig opplevd livet som en Guds gave, som et under av Herrens godhet og nåde, sier han.

være kristen også forpliktet til å delta i motstandskamp. Som 18-åring ble han tatt for arbeid med en illegal avis. Etter ett år i norske fengsler og på Grini, ble han sendt til Sachsenhausen, der han satt i to år.

– Det var et grusomt sted.

”Det verste var at fangene ble brutale mot hverandre”

Rett etter at vi var kommet dit, så jeg hvordan en avmagret russer ble slått i hjel med bare nevene fordi han hadde stjålet en brøds kalk. Det skjedde bare fem meter fra meg, og jeg hadde aldri sett et dødt menneske før.

Det verste var egentlig at fangene selv ble brutale mot hverandre. For å få privilegier trakk de på sine medmennesker og viste dem forakt.

Også på sykestua da jeg en

gang var syk, møtte jeg en slik hardhet. Medfanger skulle undersøke de syke for å finne ut hvem som simulerte. Det ble mye spark og vold ut av det. Midt i denne brutaliteten møtte jeg den norske legen Sven Oftedal, som ble sosialminister i Gerhardsens regjering etter krigen. Han var selv fange, men han behandlet meg med respekt og verdighet slik en lege behandler pasienter. Det var en kjempekontrast til de brutale omgivelsene og gjorde sterkt inntrykk. Jeg glemmer det aldri!

– Hva skal vi gjøre for å bevare freden?

– Vi må kjempe mot alle former for menneskeforakt. På det menneskelige planet må vi lære å forstå hverandre over forskjellige grenser og grupper. Vi går ikke på akkord med egen overbevisning om vi respekterer de som er an-

nerledes enn oss selv, enten de er muslimer eller narkomane.

Og politisk betyr det at vi som kristne ikke må stille oss likegyldige til at Norge er en forholdsvis stor vapeneksporthar, sier systematikk-professoren. Han regner raskt ut at han har undervist bortimot 5 000 studenter på Menighetsfakultetet i systematisk teologi siden han

”Vi må kjempe mot menneskeforakten”

begynte der i 1969 til han gikk av med pensjon for fire år siden.

– Det jeg opplevde under krigen er en viktig del av min livserfaring. Krigsfangenskapet gav meg et utvidet syn på hva livet og verden er, og dette har ligget i bunnen for mitt arbeid med systematisk teologi siden, sier Axel Smith.

Utredningen om homofili fra et utvalg nedsatt av bispemøtet, har skapt stor debatt. MF-løverne Gunnar Heiene og Hans Kvalbein var med i gruppen. De tilhører det mindretallet som støtter kirkenes gamle syn på homofili. Her kommenterer Gunnar Heiene saken. Han var også utvalgets leder.

Homofile i kirken

Av forsteamanuensis Gunnar Heiene

HOMOFILISPORSMALET ER ET av de vanskeligste og mest brennbare spørsmål innenfor etikken i dag. Det er ikke bare i vår kirke at debatten går høyt for tiden. En rekke kirker verden over strever med å finne en farbar vei som kan forene respekten for homofiles menneskeverd med en etisk grunnholdning som tar Bibelen på alvor som normgrunnlag for kristen etikk.

I innstillingen «Homofile i kirken» fra Bispemøtets homofiliutvalg har vi lagt vekt på å lytte til erfaringer fra homofile og lesbiske. Vi har fått høre om smerte og kamp, om aggresjon og oppror. Kirken må ta seg tid til å lytte til alt dette. Bispemøtet i 1977 talte varmt om å inkludere homofile i menighetene, men fremdeles hersker nok mye usikkerhet og frykt.

Og fortsatt er det en gruppe homofile som nesten ikke blir hørt i dagens mediesamfunn. Det er de som står fast på kirkenes nei til homofilt samliv og kjemper for å bevare selvspekten og livsmotet i en kultur som ser ut til å mene at det er mindreverdige å ikke leve i et seksuelt forhold. For denne gruppen er det viktig å oppleve kirkenes støtte til et krevende livsvalg.

Selv tilhører jeg den delen av

utvalget som har anbefalt biskopene å holde fast på kirkenes nei til homofilt samliv. Jeg kan ikke se det annerledes enn at dette er det eneste syn som innholdsmessig kan forankres i det bibelske normgrunnlaget.

Vi har arbeidet med bibeltekstene om homofili, både det kjente stedet i Rom.1,26-27 og andre tekster som kan kaste lys over temaet. I møte med oppfatninger som hevder at disse tekstene i dag ikke kan hjelpe oss i den etiske refleksjon om homofilt samliv, har vi forsøkt å vise at dette er tekster som er begrunnet i sentrale etiske normer.

Når Paulus advarer mot homoseksuelle handlinger, er det ikke bare fordi han vil slå ned på tilfeldige misbruk i samtiden, men fordi han ser at en slik livsform bryter med det mønsteret Gud nedla i skaperverket da han førte mann og kvinne sammen i ekteskapet. Vi ser også at homofilitekstene viser tilbake til bibelske normer for familie-etikk og kallet til hellighet og renhet.

Enhver som leser utredningen vil se at uenigheten om den etiske vurdering av homofilt samliv er dyptgående. Det dreier seg ikke bare om ulike tolkninger av enkeltvers, men om

ulik forståelse av hvilken funksjon bibelmaterialet skal ha i kristen etikk.

Dersom vi sammenligner vår utredning med den tilsvarende svenske, «Kyrkan och homoseksualiteten» fra 1994, ser vi mange av de samme skillelinjene, og det samme kan vi konstatere når vi ser på debatten i den evangelisk-lutherske kirke i USA (ELCA).

Her står også vår kirke overfor en stor utfordring i årene som kommer. Vi må våge å gå inn i omfattende samtale om denne uenigheten og se hvor dypt den stikker. Og samtidig må vi som kirke passe oss så vi ikke havner i etisk pluralisme, uten kraft og styrke til å veilede ut fra Guds ord.

Det gjør inntrykk å lytte til erfaringer fra homofile som har valgt en livsform som går på tvers av det Bibelen anbefaler. Det er vanskelig å beholde en skråsikker og påståelig tone etter et slikt møte.

Men når alt kommer til alt, er det ikke erfaringene som er den avgjørende instans i kristen etikk. Vi må holde fast ved at det går an å forene omsorg og respekt for andres valg med en klar forkynnelse av Bibelens etiske normer for samliv og seksualitet.

Voksne kristne trenger opplæring

– Det er i dag et veldig behov for at kirken gir voksne kristne opplæring. Mange har i dag ikke nok kristen ballast til å tåle påvirkningen fra andre religioner. På den annen side ser vi at voksne med liten kristen bakgrunn kommer til kirken for å bli døpt, men hva slags undervisning gir vi dem?

MARIT RYPDAL, FUNGERENDE rektor på MFs Kateketseminar ivrer for voksenopplæring i menighetene. Kirken har arbeidet planmessig både med dåpsopplæring og konfirmantundervisning. Nå trenger vi et ekstra tak for voksenopplæringen, mener hun.

Ajourføre barnelærdommen
– Den såkalte kristne barnelærdommen trenger ajourføring og utvikling for å kunne fungere som basis for et kristent voksenliv. Alt for mange kristne har valgt minimumsløsninger for sin bibelske kunnskap. Dette vil måtte få konsekvenser for kirken. Mange voksne får for dårlig bakgrunn til å stake ut kursen i eget liv og være veiledere for sine barn. Dessuten har de ofte for lite ballast i møte med mennesker som tror annerledes.

Hun fremhever også at kirken stadig oftere møter men-

Marit Rypdal oppfordrer unge til å bli kateketer i menighetene. – Undervisningsoppgavene i Kirken er store og spennende, ikke minst i forhold til voksne kristne, sier hun.

nesker som ikke har fått noe særlig kristendomsundervisning i barne- og ungdomsalder. Dette gjelder nordmenn, men også en gruppe innvandrere som vil lære kristendommen bedre å kjenne.

– Vi må fokusere mer på undervisning både i gudstjenester og på kirkens øvrige møter. Vi trenger en mer systematisk plan for hva slags stoff og temaer som bør tas opp, poengterer Marit Rypdal.

Menighetens veksthus

Selv har hun vært med på å bearbeide et amerikansk opplæ-

ringsopplegg til norske forho. Opplegget kalles Menighetens veksthus og innebærer at en gruppe feirer gudstjeneste sammen hver 14. dag, for så å snakke sammen om hva gudstjenesten betyr og ta med seg disse erfaringene ut i hverdagen.

– Voksenopplæring i kirken er spennende. Det er som å fylle et stort sug hos de som kommer, sier Marit Rypdal.

Hun oppfordrer unge mennesker til å bli kateketer og gå inn i dette viktige arbeidet, i tillegg til de mer kjente kateketoppgavene overfor barn, konfirmanter og unge.

Søknadsfristen nærmer seg

Kjenner du noen du vil anbefale å studere ved Menighetsfakultetet?

På MF kan en studere kristendoms-kunnskap grunnfag, mellombag eller hovedfag, ta semesteremne i livssyn og religion, studere teologi eller ta kateketutdanning. MF utdanner prester og kateketer til Den norske kirke, og

dyktiggjør til å undervise i kristendom og livssyn i skolen. Utdannelsen forbereder også til andre tjenester i norsk kirke- og kristenliv.

Søknadsfristen er 15. april. For nærmere opplysninger kan søkere ringe studieveilederne Malfrid Norum (kr.kunnskap) tlf 22 59 05 62, og Unni Sveistrup (teologi) tlf 22 59 05 63.

Studietur til USA

TVILLINGBYENE MINNEAPOLIS OG St.Paul er reise-målet når Menighetsfakultetet inviterer til USA-tur i juli. Både teologi og kirke-musikk står på pro-grammet.

Studieturen starter på Luther Seminary i St.Paul 13.–16.juli. Deretter deltar gruppen på en større årlig konferanse om «Theology and Music» ved St.Olaf College sørvest for Minneapolis. Begge disse in-stitusjonene står sentralt i amerikansk-luthersk kir-kelig utdannelse.

På konferansen deltar MF-folk i programmet. Professor Olav Skjeves-land har bl.a. emner om søndagsprekenen, mens amanuensis Oystein Bjør-dal vil holde foredrag om Tomasessen. Domorga-nist og musikkprofessor Kåre Nordstoga deltar som konferanseorganist.

– Hjemturen er bereg-net til 21.juli, men oppleg-get for studieturen passer godt å kombinere med familieferie slik at en kan bli lenger i USA, sier kon-sulent Nils Aksel Røsæg. Han kan gi nærmere informasjon om MFs studietur, tlf. 22 59 05 53, evt. bruk kupongen ved siden av. Antydning er ca 9 000 kroner med bety-delige rabatter for barn og unge. Studieturen er be-regnet for kirkelige ansat-te, kirkemusikere og andre interesserte.

Nytt kurs i etterutdanning

HVILKET LEDERSKAP TRENGER kirken? Og blir det menighet av min preken og sjelesorg? Dette er noen ransakende tema som blir tatt opp på MFs nye etterutdanningskurs 13.–15.juni. Lederskap og fellesskap i lokalmenigheten er fellesnevneren for en rekke ulike tema. Tittelen på kurset er «Nytt liv i gammelt hus».

Fra programmet nevner vi at forsker Harald Hegstad fra Kirkeforskning kommer med upublisert forskningsmateriale fra en undersøkelse der han har sett på menighetstenkningen i tre ulike menigheter. Professor Karl Olav Sandnes holder foredrag om «Menigheten – den nye familien», mens amanu-ensis Per Arne Dahl tar for seg erfaringer og visjoner for det nære fellesskapet i menigheten. Hver dag avsluttes med en paneldebatt.

Kurset er beregnet for prester, kateketer og teologer, dessu-ten diakoner, andre kirkelig ansatte og frivillige medarbeidere i menighetene. Kursavgiften på 300 kroner inkluderer lunsj alle tre dagene. Påmeldingsfristen er 10.mai. Skriftlig påmelding sendes til Menighetsfakultetet, bruk kupongen under.

Jeg melder meg på MFs etterutdanningskurs «Nytt liv i gammelt hus», 13.–15.juni. Påmeldingsfristen er 10.mai.

Jeg vil ha mer informasjon om MFs USA-tur 13.–21.juli. Påmeldingsfristen er 1.mai.

Navn: _____

Adresse: _____

Postnr/ sted: _____

Send kupongen til Nils Aksel Røsæg, Menighetsfakultetet, Postboks 5144 Majorstua, 0302 Oslo.

Abonnementet på
Lys og Liv er gratis,
– har du en venn
du vil anbefale bladet til?

Ring redaksjonssekretær Marianne Torp, tlf. 22 59 05 50.

Festskrift til Haraldsø

29. SEPTEMBER 1 år fyller professor dr.philos. Brynjar Haraldsø 70 år. Ved den anledning vil kolleger ved Kirkehistorieeksjonen ved Menighetsfakultetet og Religionsvitenskapelig Institutt ved Universitetet i Trondheim hylle ham med et festskrift.

«Kirkens skole – statens kirke» er navnet på festskriftet der en rekke teologer, historikere og pedagoger bidrar med artikler om emner knyttet til forholdet mellom kirke – skole – stat. Forfatterne tar bl.a. opp spørsmål om statskirkens rettslige grunnlag, teologi og embetsforståelse etter det moderne gjennombrudd, og retten til kristne fri-

skoler belyst ut fra norsk og amerikansk debatt.

Noen smakebiter fra innholds-oversikten: B. Oftestad: Statsreligionens moderne rekonstruksjon. V. L. Haanes: Fra bispeeksamen til ordinasjons-samtale. P. Fuglum: Alkoholpolitikk og kristent samfunnsansvar. T. Harbo: Den norske privatskoledebatten 1970–1995.

Festskriftet blir gitt ut på Tappir Forlag, Universitetet i Trondheim. Det blir på ca 200 sider og vil koste kr 298,- fritt tilsendt.

– Vi oppfordrer til å bestille boken og skrive seg på Tabula Gratulatoria, sier amanuensis Vidar L. Haanes som er blant in-

itiativtakerne. Bestillingen må være på Menighetsfakultetet innen 26.mai, se kupongen under

Jeg/vi bestiller «Kirkens skole – Statens kirke» og ønsker/ønsker ikke være navn på Tabula Gratulatoria. *Frist 26.mai.*

Navn: (inntil to navn): _____

Adresse, postnr./sted: _____

Send kupongen til Vidar L. Haanes, Menighetsfakultetet, Postboks 5144 Majorstua, 0302 Oslo.

Konferanse om bioetikk

ET NORDISK TEOLOGISK NETTVERK for bioetisk debatt begynner nå å ta form. I mai arrangerer nettverket sin første workshop med 30 forskere som deltakere. Det er MF-professor Lars Ostnor som har tatt initiativet til nettverket.

– Bioetikk er brennaktuelt i dag. Det er nok å nevne stikkord som fosterdiagnostikk, gen-teknologi og miljø-etiske spørsmål. Nordiske forskere har gjort mye på feltet, men kontakten dem imellom har vært liten. Det er årsaken til mitt initiativ, sier Ostnor.

De første skritt ble egentlig tatt for to år siden, men det er først nå at Nordisk teologisk nettverk for bioetikk har fått økonomisk støtte fra Nordisk Forskerutdanningsakademi. Nettverket har omlag 30 medlemmer, både etablerte forskere og rekrutter. De fleste er teologer, men også noen medisinere er med.

Nettverkets første arrangement blir 26.–28. mai i Oslo. Hovedforedragsholder blir professor Karen Lebacqz fra USA som vil ta opp etiske spørsmål ved det store internasjonale Human Genom-prosjektet. Andre foredragsholdere fra Norden tar opp temaer som bl.a. bioetikk som moderne forskningsfelt, genetik fra en kvinne-etisk synsvinkel, og livskvalitet innen den medisinske etikk.

KIRKEBEKLEDNING

Albaer for prester og diakoner, liturgiske drakter for klokkere.

Målfrid Bølset

6635 Meisingset
tlf. 71 53 13 34

PAPIR ENGROS

KONTOR- & SKOLEMATERIELL
GRAFISK PRODUKSJON

ANDVORD

Stortorvet 3, Postboks 49 Sentrum, 0101 Oslo
Tlf.: 22 72 64 00 - Fax: 22 33 20 67

MELBYE
HEISSERVICE A/S

Postboks 212, Økern
0510 Oslo

VIKTIG MELDING!

**Bli inspirert i studiene
og videre arbeid gjennom
informasjon om misjon
og ulike forbønns-
prosjekter.**

Bestill vårt nye bønnehefte
(kr. 30,-) og mere informasjon fra:

Den norske Santalmisjon
Postboks 9219 Grønland
0134 Oslo

Tlf.: 22 67 94 00 -
Fax.: 22 67 93 35
Egen bønnetelefon: 22 67 92 03

*Velg en avis som
kan fylle
tankene positivt*

Vi ser hvordan det i økende grad står kamp om de kristne verdier i samfunnet vårt. Vi må kjempe for et samfunn bygd på Guds Ord og bud. Dagen skal være en klar bibelsk røst i åndskampen.

Dagen

Abonner på tlf. 55 31 17 55
eller skriv til
DAGEN, pb. 76/77 5002 BERGEN

Tenk åndelig utrustning!

Du kan velge mellom Bibel og -
* Tjeneste * Bymisjon
* Media * Musikk

Tilbud om 10 vektball i kristendom.

Aktuelle valgfag og attraktive ekskursjoner til inn- og utland. Nytt idrettsbygg og samarbeid med KRIK.

Fire temaer: Bønneuke, Kall- og tjenesteuke, Ekskursjonsuke, Turneuke.

Velkommen din søknad!

BIBELSKOLEN BILDØY
BERGEN

5353 STRAUME TLF. 56 33 00 44

Hvis du synes det er viktig...

TS-AVISA

...burde du fortelle det videre

TS-Avisa benyttes som evangeliseringsmaterieell
i mange sammenhenger:

- * Gateevangelisering
- * Naboevangelisering
- * Postkasseevangelisering
- * Evangelisering på arbeidsplassen

TS-Avisa benyttes også i ungdoms- og konfirmanntarbeid
i mange menigheter og foreninger.

Ring eller fax til For Fattig og Rik for bestilling.
Tlf. 22 11 13 15 Fax 22 38 14 58.

TS-Avisa er billig; kun kr. 1.50 pr. eks. + porto,
min. best. 25 eks.

Gå Ut

Gå Ut '95

GIR DEG PERSPEKTIV PÅ TEOLOGIEN

I sølfylte søkandsomgivelser går Santalmisjonens sommerstevne av stabelen i Grimstad 1- 6. juli 1995.
Tema: I tro og tillit.

Generalsekretær Torbjørn Lied holder bibeltimer, morgentimen starter dagene og seminarene myldrer. Asle Hinneberg og Per Oddvar Hildre er blant lederne.

Hele familien tas vare på. De minste får eget opplegg under samlingene, og barnepass ordnes. Mottoet "Under åpen himmel" vil prege tenåringenes tilbud.

Misjonsengasjementet gir sommerstevnet perspektiv. Det gir forkynnelse vinger, og på treffstedet Café Calcutta får du kjøpt eksotisk mat og gjenstander fra misjonslandene.

Unn deg en misjonsopplevelse på Sørlandet i sommer!

Ja, send meg program for Gå Ut '95.

Navn _____

Adresse _____

Den norske Santalmisjon

Santal-
misjonen
betaler
portoet

Avtale nr. 150 220/136

Den norske Santalmisjon
Postboks 9219 Grønland
0134 OSLO

Dekanus har fått kappe

Lenge har Menighetsfakultetet tenkt at lærernes fremste representant, dekanus, burde hatt en egen dekanus-kappe til høytidelige anledninger. Dette er vanlig ellers i universitetsmiljøer.

NÅ ER KAPPEN på plass, og en fornøyd dekanus har brukt den to ganger allerede, ved semesteravslutningen til jul og ved semesteråpningen på nyåret. Den svarte kappen har et bredt felt med grønn fløyel som står pent til dekanuskjedet. – Jeg synes kappen er blitt stilig. Jeg trives i den, sier dekanus Oskar Skarsaune.

Dekanskappen på MF er laget av Laila J. Jensen. Hun har arbeidet som modellsyerske i 30 år og har det siste halvannet året vært konsulent på Universitetet i Oslo for å sy nye kapper til dem. Deres kapper var fra 1927 og trengte sårt til utskifting. Den første bestillingen derfra lød på 15 kapper, men tallet er utvidet etterhvert. Det er blitt kapper til rektor på Universitetet, til prorektor, direktør og assisterende direktør og til dekanus ved ulike fakultet.

Det var førstesekretær Marit Spydevold på Menighetsfakultetet som tok kontakt med Laila J. Jensen. Dermed fikk hun i gang en bevegelse som har ført til at en gammel drøm på MF ble virkeliggjort.